

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Dr F. A. den Boeft, Helpman; Dr E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Dr D. van Dijk, Groningen; Dr J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greijdanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr B. Jongeling, Sappemeer; Dr H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Dr J. Smelt, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroe, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa. U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Utrecht; Dr G. Visé, Kampen; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040 ten name van BUREAU „DE REFORMATIE” — GOES. Telefoon No. 2424.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertentie: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Het vierde formulier van eenigheid, 10. — Uit de Schrift: Natuurverbond en Genadeverbond, de paradoxale garantie (Jer. 31: 30, 32: 20, 21, 25, 26). — Kerkelijk leven: Van „Ooraken en redenen”, III. Naast de synodale eratie ook de dominerantie. Over Linggadjati en... de leeruitspraken, II. „Eenigheid des geloofs”. — Uit de Buitenlandse Kerken: Uit Amerika I. — Opvoeding en Onderwijs: Samenwerking II. — Stemmen uit onze Kerken. — Boekbespreking: Een bloedgetuige der Kerk „Elke Dag”. — Groninger Brieven. — Korte berichten. — Kerknieuws.

Het vierde formulier van eenigheid.

We komen nu tot het vervolg. De besproken passage, waarvan we de ditmaal in het bijzonder ons interesseerende woorden met hoofdletters zullen weergeven, luidt als volgt:

Dienovereenkomstig werkt Hij in zijn uitverkorenen hetgeen Hij van allen eischt, vervullende aan hen al de beloften des verbonds, REKENENDE NIET 'DE KINDEREN DES VLEESCHES', DOCH 'DE KINDEREN DER BELOFTE' VOOR HET ZAAD.

Wat ieder duidelijk is, en trouwens door expresse verwijzing naar Rom. 9: 6-8 en Gal. 3: 16 buiten allen twijfel gesteld wordt, is dit: dat men hier een direct bijbelsch gegeven tracht in rekening te brengen. In het voorgaande gedeelte is gezegd, dat weliswaar van ALLEN de Heere eischt, maar dat Hij in een DEEL van die allen, te weten in de UITVERKORENEN, het geëschte uitwerkt, daarin aan HEN, aan dat uitverkoren deel dus, de belofte vervullende.

Ten overvloede wordt daar dan aan toegevoegd — want iets anders kan niet bedoeld zijn — dat, als het erop aankomt, alleen de uitverkoren bondskinderen worden gerekend voor „het (verbonds)zaad”.

De uitverkoren bondskinderen van alle eeuw en alle geslacht worden dan samengevat onder den naam „kinderen der belofte”. De anderen zijn niet meer dan „kinderen des vleesch”.

Of ook de uitverkoren in eersten aanleg „kinderen des vleesch” zijn (en dan daarenboven nog „kinderen der belofte”) wordt buiten discussie gelaten; daar moeten de lezers en belijders van het nieuwe formulier van eenigheid zelf maar achter zien te komen, of anders zich het hoofd maar niet meer over breken.

Dit plaatst ons voor de vraag, of inderdaad de bijbel zelf deze onderscheiding voor zijn rekening neemt. Veel hangt hier reeds af van de betekenis van het woord „rekenen”. Het vierde formulier, hierboven geciteerd, verbindt het werkwoord „rekenen” met het voorzetsel „voor”; het zegt: God rekent de kinderen der belofte voor het zaad. Dat voorzetseltje „voor” doet in het geheel eener suggestieve redeneering als hier gevolgd wordt aanstonds aldaarom zijn fatalen dienst; want het suggereert: „rekenen voor” beteekent iets, dat in de buurt ligt van „houden voor”.

Maar de vraag is met goede reden te stellen, of „rekenen voor” in dezen zin wel goede weergave is van den bijbel, met name dan van Rom. 9: 8.

Zeker, men haalt letterlijk de Statenvertaling aan; maar daarmee is de zaak nog niet beslist. Toen de

Nederlandsche Geloofsbekijndenis werd opgesteld, dacht men ook letterlijk den bijbel aan te halen, als men in art. 14 van den gevallen mensch zeide: „als hij in eere was, zoo heeft hij het niet verstaan”; men hield immers deze woorden, genomen uit de toenmalige bijbelvertaling, voor een tekst der Schrift, n.l. psalm 49: 23. Wij vertalen evenwel die plaats tegenwoordig anders: wat men eertijds voor een bijbelwoord hield, was het niet.

Zoo nu zou het ook wel kunnen zijn met Rom. 9: 8. De Statenvertaling leest daar: niet de kinderen des vleesch, die zijn kinderen Gods, maar de kinderen der beloften worden voor het zaad gerekend.

Maar is die overzetting wel de eenige, die mogelijk is?

Moet een formulier van eenigheid, dat in 1946 vervaardigd wordt door menschen, die van plan zijn te verzekeren, dat er in 1944 door hen niet te veel geëischt is, toen zij eischen niets te leeren dat niet heelemaal overeenstemde met de formule „voor wedergeborenen houden”, die Statenvertaling a priori aanvaardt als alleen juist en OP DIE VERTALING dus de eenigheid bouwen?

Wij gelooven het niet. Want er is ook een andere vertaling mogelijk: n.l. niet: „rekenen VOOR”, maar: „rekenen TOT”.

Die andere vertaling wordt door den grieksch tekst van Rom. 9: 8 bij eersten indruk als het ware in den mond gegeven (ta tekna tēs epaggelias logizetai EIS sperma).

Het lijkt dan ook geen twijfel, of de oorspronkelijke betekenis van het hier gebezigde grieksch werkwoord is: rekenen TOT. Tellen BIJ.

We vinden in de woordenboeken¹⁾ hiervoor bewijzen te over.

Wat echter voor ons doel meer nog zegt, is de omstandigheid, dat we ook in bijbelsche gedeelten dit woordgebruik aantreffen, met overeenkomstige betekenissen.

Zoo b.v. in Jesaja 53: 12. Daar staat in de grieksch vertaling, de LXX: en tois anomois elogisthē, d.w.z. Hij is gerekend onder de overtreders. Daaruit lezen wij wel, dat de Knecht des HEEREN als overtreder is behandeld, dat Hem het lot der overtreders te beurt gevallen is, dat Hij als zoodanig gestraft is. Maar het zegt niet, dat Hij zelf in werkelijkheid een overtreder was. Evenmin, dat de anderen het niet waren. Ook niet, dat Hij daartoe „uitverkoren” was. Want dat is wel zoo; maar het staat er niet uitdrukkelijk. Het duidt een RECHTSpositie aan, maar geen zedelijke kwaliteit. Vergelijk ook Lukas 22: 37. Hij is met misdadigers gerekend, ALSOF Hij hun gelijke ware (prof. Greijdanus, l.l.). Hij had een „reputatie” als de misdadigers, zegt de Vulgata (cum sceleratis reputatus est).

Intusschen is reeds hier de overgang naar een andere betekenis duidelijk. Als iemand een „reputatie” heeft ALS dit of dat, als deze of gene, dan kan het grieksch werkwoord, ook in verbinding met het voorzetsel „tot” (eis), metterdaad de betekenis verkrijgen van: „beschouwen als”, „houden voor”.

Ook daarvan zijn voorbeelden. Zoo geeft de griek-

1) Enkele voorbeelden: J. Enoch Powell, A Lexicon to Herodotus, Cambridge, 1933, s.v.: Compute arithmetically; reason; consider; — Fr. Passow, Handwörterbuch der Gr. Sprache, Leipzig, 1833, II, I, rechnen, berechnen, überrechnen, durch Rechnen herausbringen, zählen, in Rechnung bringen, anrechnen, berechnen, darunter rechnen, dazu zählen, rechnen als, für etwas, berechnen, d.f. erwägen, in Betracht ziehen, berückichtigen, etc.; — H. G. Liddell - R. Scott, A Greek-English Lexicon, Oxford, II, new edition: prop. of numeral calculation, count, reckon, calculate roughly, not by rule, but off-hand, reckon, or calculate that...., set down to one's account, audit the accounts of a person: take account, calculate, consider, reckon, consider that, count upon, conclude by reasoning, infer that....; — zie verder Baur, Grimm, Kittel etc.

UIT DE SCHRIFT

NATUURVERBOND EN GENADEVERBOND, DE PARADOXALE GARANTIE.

Indien deze ordeningen (van zon, maan en sterren) wijken zullen van voor mijn oog, luidt het woord des Heeren, dan zal ook het zaad van Israël ophouden een volk te zijn voor mijn oog, al de dagen. Indien gij mijn verbond met den dag en den nacht kunt te niet doen, dat er geen dag of nacht zijn op hunnen tijd, dan zal ook mijn verbond met David, mijn knecht, (zie volgende pagina.)

sche vertaling van het O. T., de LXX, er een in „1 Kon. 1: 13”, d.w.z. 1 Sam. 1: 13. Daar staat, dat Eli Hanna hield voor dronken (elogistato eis methousan). Maar ze was het volstrekt niet. Het leek ALSOF ze dronken was. En hij „concludeerde” uit den indruk, dien hij gekregen had.

Een ander voorbeeld levert Job 41: 24 (volgens de LXX). Daar wordt gezegd (St. Vert. vs 23): hij rekenende den afgrond tot een wandelplaats (vgl. vs. 21, St. V. vs 20): elogistato abussou eis peripaton. Hier wordt de afgrond niet voor zoo'n wandelplaats aangezien, doch als zoodanig behandeld, onderstellenderwijs. In de dagen van Salomo, aldus verzekert 2 Kron. 9: 20, werd het zilver heelemaal niet voor iets geacht (ouk en arguron logizomenon.... eis outhen). Het was wel zilver, en dat begreep ook iedereen ter dake; maar zijn marktwaarde was uiterst laag. In Hos. 8: 12 worden heilige, door de wet voorgeschreven instellingen „gerekend tot iets vreemd” (eis allotria elogisthēsan). Volgens Jes. 29: 17 (LXX) wordt het vruchtveld, de Karmel, tot woud gerekend (to oros to Chermel eis drumon logisthēsetai). In Jes. 40: 17 worden alle volken tot niets gerekend (eis outhen elogisthēsan). En Klaagl. 4: 2 vraagt, hoe het toch gebeuren kon, dat kinderen Sions werden gerekend tot aarden vaten, tot aardewerk? (elogisthēsan eis aggeia ostrakina).

De gegeven voorbeelden (we beperken ons tot dezelfde grieksch uitdrukking, als welke ook voorkomt in Rom. 9: 8) wijzen uit, dat zoowel „rekenen voor” als „rekenen tot” een juiste vertaling kan zijn.

Maar ditmaal moet daar iets aan toegevoegd worden.

Wanneer het GOD is, die als onderwerp van den zin voorkomt, m.a.w., als het God is, die iemand of iets „rekent voor”, of „tot” iets, dan is uiteraard uitgesloten elke opvatting, die neerkomt op een „houden voor” zooals Eli tegenover Hanna zich — te haastig — heeft gepermitteerd. Afgaan op indrukken, concludeeren op eigenmachtig gedistilleerde gegevens in een of ander intuitief gevoel, dat is uitgesloten bij Hem.

In Rom. 9: 8 kan daarom van een „houden” „voor” geen sprake zijn. Want daar is inderdaad sprake van God. De grieksch term, daar gebruikt, kan hier alleen bedoelen, dat hetzij in Gods plan, hetzij in Gods planmatige bejegening, de „kinderen der belofte” worden gezien als, of: behandeld als „het zaad”.

Of hier tusschen de eene en de andere betekenis een keus gedaan moet worden, en zoo ja, welke, kan eerst blijken, als we de vraag onder de oogen hebben gezien, wat te verstaan is onder „kinderen der belofte”, „kinderen des vleesch” en „het zaad”.

Want ook daarover is nog veel misverstand. We vragen: ZIJN „DE UITVERKOREN KINDEREN” VAN HEDEN IDENTIEK MET „KINDEREN DER BELOFTE”? K. S.